

uměleckoprůmyslové museum v praze)

GALERIE RUDOLFINUM

Krajina / obraz / fotografie

malá galerie

22.4. – 4.7.2010

Fotografie krajiny se jako specifický žánr objevila velmi záhy po objevu fotografie a počátku jejího praktického použití. Nešlo přitom o nijak samozřejmou věc – vnímat krajinu jako objekt hodný zachycení, nebo dokonce ocenit jeho estetické kvality vyžadovalo poměrně složitou a nesamozřejmou proměnu intelektuálního vztahování k přírodě. Ta probíhala v západní Evropě, zejména Anglii a Německu od 80. let 18. století a byla doprovázená intenzivním rozvojem přírodních věd a současně také prohlubujícím se zájmem o krajinomalbu. Trvalo však dlouhou dobu, než byla krajinomalba vnímána jako emancipovaný a plnohodnotný žánr, než získala o něco lepší pozici v tradiční hierarchii malířských oborů i stabilní zázemí v prostředí akademií umění. Za fotografii, nastupující na scénu na prahu 40. let století devatenáctého, tento hodnotový posun krajinomalba spolehlivě zajistila již zhruba o dvě dekády dříve. Tehdy, na počátku 40. let už nejsou žádné pochyby o tom, že obraz krajiny se na dlouhou dobu stane ústředním tématem nejen vizuálních umění a také, že krajinomalba bude po zbytek století dominantním oborem malby. Mállokdo ovšem mohl tušit, jak velkou roli nakonec sehraje ve zrodu moderního umění v závěru století, a stejně tak patrně nikdo netušil, jak zásadním způsobem ovlivní vizuální vnímání světa fotografie. Když v průběhu druhé poloviny století získávají krajinomalba i fotografie umělecký a společenský význam, nejednou se jejich prostředky a cíle střetávají a často dochází ke vzájemnému obohacení. Právě proto, že jde v dané době o tak silné fenomény vizuální kultury, je sledování jejich společných konfrontací a prostupování jejich nástrojů a prostředků velmi lákavé, může ozřejmit zapomenuté souvislosti a rozšířit tak zažitý výkladový rámec krajinomalby i krajinářské fotografie.

Struktura expozice ukazuje ve třech samostatných blocích základní přístupy k zobrazení krajiny tak, jak se konstituovaly v krajinomalbě a určily příslušný námětový i formální rámec obrazu, který krajinářská fotografie často přejímala téměř závazně. První reprezentuje přístup charakterizovaný zájmem o zachycení jevové stránky okolního světa, vycházející z pozice individuální zkušenosti s konkrétním prostředím a snahou o jeho vymezení popisným a objektivním způsobem. Střet intimity a věčnosti, ukotvený v obrazu krajiny v období biedermeieru, provází krajinářskou fotografii nejen v jejích počátcích, ale v podstatě kontinuálně. Další, v českém prostředí silně zastoupený proud, vykazuje zaujetí monumentalitou, převádějící prvotně romantický přístup do nadosobního sdělení, které dalo vzniknout nejednomu z obrazových klišé. Ta fotografie osobitým způsobem parafrázuje, ať už se jedná o obrazy mýtizované topografie české země, či jiná populární témata krajinomalby. Třetí přístup vizuálního vyjádření krajiny, ke kterému dospívaly oba obory téměř současně v devadesátých letech, provází radikální opouštění naznačených stereotypů obrazu krajiny. Důraz na subjektivní prožitek, objevování strukturních kvalit krajiny a nacházení symbolických poukazů však i přesto vedlo k umělecky svobodnému vyjádření často jen zdánlivě.

Expozice představí reprezentativní výběr z české krajinářské fotografie od poloviny devatenáctého století s přesahem do první dekády století dvacátého ze sbírky fotografie Uměleckoprůmyslového musea v Praze, doplněný exemplárními příklady malby a grafiky ze sbírek Národní galerie, Národního technického muzea a Regionálního muzea v Teplicích.

Mezi zastoupenými autory fotografií nechybí Jindřich Eckert, František Drtikol, Jaroslav Feyfar a Karel Maria Chotek, z malířů například Antonín Mánes, Julius Mařák či Jakub Schikaneder.

Obraz krajiny a fotografie v 19. století

Galerie Rudolfinum & Uměleckoprůmyslové museum v Praze

22.4. - 4.7. 2010

Koncepce výstavy, kurátorka

Lucie Vlčková

Odborná spolupráce

Jan Mlčoch

Asistent výstavy

Jitka Štětková

Architektonické zpracování

Dušan Seidl

Grafická úprava

Markéta Othová

Texty v expozici

Lucie Vlčková

Překlady

Linda Paukertová

Propagace

Klára Derzsiová, Maja Ošťádalová, Jana Ulipová

Produkce

Milada Rezková, Veronika Pecová

Instalace

Libor Sötét, Tomáš Bezchleba, Jaroslava Zemanová

Osvětlení

Václav Kubela

Majitelé vystavených děl:

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Národní galerie v Praze

Národní technické muzeum

Regionální muzeum v Teplicích

Sbirka Scheufler a další

soukromé sbírky

Kontakt:

Galerie Rudolfinum

Alšovo nábřeží 12

CZ – 110 01 Praha I

T: +420 227 059 205

E: galerie@rudolfinum.org

www.galerierudolfinum.cz

Kontakt pro tisk: Klára Derzsiová, derzsiova@rudolfinum.org, 227 059 349